

Մ Շ Ա Կ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարեկան 6 ռուբ. Առանձին համարները 5 կոպեկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция „Мшакъ“. Վաս Թիֆլիս, Rédaction „Mschak“. Տէլէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերէն).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիցուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ.

Տէլէֆօն № 253.

Հ Ր Մ Ն Ա Գ Ի Բ Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ա Ր Թ Ր Ո Ւ Ն Ի

ԲՈՂԱՆԴԱՎՈՒԹԻՒՆ
Կարևոր են ճիշդ տեղեկութիւնները.—Ներքին Տեսչութիւնը, Մատուց. Բազուրի նախարարին առընդերքի XIII ժողովը. Նամակ Ալեքսանդրոսովցի. Նամակ Խմբագրութեան. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Կերմանիայից. Նամակ Պարսկաստանից. Արասքին լուրեր.—ՀԵՆՈՒՅԻՆՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱՎՈՒՆ.—Հին ուրուականը:

ԿԱՐԵՒՐ ԵՆ ԶԻՇՈՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեր լրագրի մէջ տպված բազմաթիւ թղթակցութիւններից և յօդուածներից յայտնի է, թէ որ աստիճան ծանր դրութեան մէջ էին գտնվում հայցի պաշարները կողմից մեր սահմանակից երկրները. Ատրպատականը և Վասպուրականը: Ամբողջ ձմեռայն ընթացքում Թաւրիզում, Մարմատում, Ուրմիում և նրանց շրջակայքում չէին դադարում ժողովրդական յուզումները հայցի պահանջութեան պատճառով. իսկ Վանում՝ սովի և հացի կարիքի պատճառով տեղի ունեցան դժբաղդութիւններ և սովովցի հաւատափոխութեան մի շարժում:

Թէև Անգլիոյ վարչապետը անցեալ տարի առաջ հունձ չունեցաւ, բայց ընդհանրապէս այնքան պաշար ունէր, որ կարող էր իր կարիքները ապահով կերպով հայթայթել: Սակայն սահմանակից երկրների ծայրահեղ կարտուլիւնը մի կողմից և տեղական վաշխառուների ագահութիւնը մի կողմից՝ բարձրացրին հացահատիկների գինը այն աստիճան, որ անհրաժեշտ եղաւ վարական մարմինների միջամտութիւնը: Երևանի քաղաքային վարչութիւնը իր ետևանդուն գործունէութեամբ թուլացրեց վաշխառութիւնից առաջ եկած անյարմարութիւնները, և հացի գինը իջաւ մի յայտնի աստիճան:

Ներկայ 1899 թուի գարունը սկսվեց շատ չոր եղանակով, որ զգալի կերպով մեղմացաւ վերջին շաբաթների յորդ անձրևներից: Սակայն դեռ դժուար կարելի է

ասել թէ հունձը բաւարար հետեանքներ կունենայ. մի քանի տեղ ցանքերը արդէն վնասվել են երաշտից և կամ չեն կարող լիակատար կերպով կազուրկել: Մեր սահմանակից երկրներից ստացած տեղեկութիւնները ցոյց են տալիս, որ այնտեղ ցանքերը ամենուրեք դժհացուցիչ վիճակի մէջ չեն և մի քանիսը վնասվել են երաշտից:

Այլի առաջ ունենալով, որ մեր սահմանակից երկրների անտեսական վիճակը անմիջական կապ ունի մեր ազգայնականութեան վիճակի հետ և նրանց կարտուլիւնը նուազեցնում է մեր հացի պաշարները, ցանկալի է, որ մենք շնորհի տեղեկութիւններ ունենայինք թէ մեր երկրի և թէ մեր երկրին կից տեղերի հունձի և հացի պաշարների մասին: Կարձնում ենք այս հանգամանքի վրա մեր գաւառական աշխատակիցները ուշադրութիւնը:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

Մեր ժողովուրդն ասում է. «Շնչարտ խոտով մարդը պիտի իր ձօնով լի լինի: Դժբարտութիւնը յայտնելուց յետոյ հեծնի ու փախչի: Ժիշդ այս դրութեան մէջ է համալսարնային դրակառութեան ներկայ ամենախոշոր ատոմերից մէկը, էմիլ Զօրան: Նա անցեալ տարի շնչարտութիւն յայտնեց իր հայրենակիցներին և հարկադրված եղաւ փախչել իր հայրենիքից, այն տեղից, ուր նրան պիտի դափնինեցով պահէին: Բայց ճշմարտութեան բերանը կապել չէ կարելի: Հօ մենակ Կրեմլուսի գործը չէր, ուր Զօրա հասարակութեան երեսին շարունակապէս կեդրոնը, որոնք թագնված են ժամանակակից մարդկութեան մէջ, որոնք ոչ միայն զգուսնը ու անէճը չեն յարուցանում, այլ և պաշտօնունքի աւարակայ են դառնում: Մենակ Կրեմլուսի գործը չէր առիթը: Վէպերի մի մեծ կոյտ ունի նա, որոնք հասարակական ցուազարկանքի տարեգրութիւններն են: Պարբեր, այդ վէպերից վերջինը, որ լուս տեսաւ Կրեմլուսի

գործի ժամանակ, նկարագրական տաղանդի հրաշալիներ է ներկայացնում, մի անգութ, սարսափելի ուժեղ տաղանդի, որ նկարել է ժամանակակից մարդուն, ոտով-գլխով բարոյական կեդրոնի մէջ խրված, կազմաւորվող մարդուն և նրա մօտ՝ այն մարդուն, որ առողջ է մարմնով ու հոգով, որ խելովում է իրականութեան դարձելով միմիայնակ, ամբողջ հոգով ուղում է զուրս դալ այդ ապականված միջավայրից, բայց հասարակ չունի կամ աւելի ճիշդ ասած՝ կորցրել է իր ամբողջ հասարակ: Տարվ իր հայրենիքին և ամբողջ մարդկութեան այդ կեղեքել, տանջող նկարագրութիւնները, Զօրա հեռացաւ, փախաւ: Եւ այժմ իր փախուստի տեղից ուղարկում է մի նոր պատգամ, մի նոր վէպ: Կրա անունն է «Fécondité»: Սա ինչ է ասված այն յայտարարութեան մէջ, որ հրատարակված է այդ վէպի տպագրութեան առիթով:

Fécondité—դա կապիտալիստական կարգի քաղաքական պատմութիւնն է, մահաբեր աղքատութեան պատմութիւնը. դա այն թոյնի նկարագրութիւնն է, ոսցիակական անարդարութեան հեռանքը թոյնի, որ վէպի կորուստ է տանում հայրենիքը և մարդկութիւնը: Կրժուար է ստեղծել աւելի ապշեցնող դրամա, քան այդ դրամադրված սպանողների պատմութիւնը, սպանողների, որոնց Զօրա նկարել է մի շարք դարմանալի տեսարանների մէջ: Եւ մի և նոյն ժամանակ դժուար է ստեղծել աւելի միթիարական, ոգի բարձրացնող մի պոէմա: Արարութեամբ և հիացմունքով լի էջերի մէջ ձեր առջ է անդադար նուաճող ընտանիքի յաղթական երգը, ընտանիքի, որ շարունակ յաղթում է իր թուով, ծնում է իր երկրի և աշխարհի համար վաղվան օրվայ յոյսը, առողջութիւնը, ուրախութիւնը, եռանդի անյայթելի ոյսը, որից կը շարվի պայապ պետութիւնը իրեն ճշմարտութեան և արդարութեան ստեղծարարութիւնը:

Յիշեք, որ ներկայումս տպվում է մի ուրիշ գրական հոկայի—Կոստ Լ. Տօլստոյի վէպը («Յարութիւն»), որ նոյնպէս հրաշալի կերպով պատկերացնում է մարդկային կեղտոտութիւնները, ապշեցնում է ընթերցողին իր դարմանալի բէպայականութեամբ, իր մէջ երկացող վիթխարի տաղանդի ոյսով: Հարց է. կարող կը լինեն այդ երկու մեծ ոյսերը շարժել ապականութիւնների մէջ խելզվող մարդկութեան սիրտը,

մարդկած քաղաքակրթութեամբ մի չաղ որս էր, որի վրա կուռւմ էին երկոտանի գազանները:

Վաղուց էր սկսվել այդ կործանումը: Վաղուց էր, որ թաթար ձիաւորները գործադրում էին զիրանց գաղթելի արուեստը, այսինքն կողմնակա էին անպաշտպան տեղերը, սպանում էին զենք կրելու ընդունակ մարդկանց, գերի էին տանում կանանց և երեխաներին, ոչնչացնում էին կուլտուրայի ամեն մի հետք և աշխատում էին այդ տեղերի համար պատրաստել մի գեղեցիկ ապագայ, երբ միայն խաշարած ցեղերը նորից կը սկսէին թագաւորել: Պատմութիւնը ամբողջապէս արեւն և արտասունքը, խելզելու չափ ճանճարացուցիչ է իր միանալիս լիակատար—կուտորած, արեւն, սույ: Եւ եթէ այս դժբաղդութիւնները չափազանց առօրեայ, սովորական բաներ չը լինէին, եթէ զրէջ ունեցող մարդիկ ամեն մի զէպեր յիշատակութիւնը թողած լինէին, այսօր մեր առջև կունենայինք դարեցոյցներ, որոնց մէջ, երկի պարսպ չէին մնայ նոյն իսկ օրերը: Զարմանալի արագութեամբ ժանր բռնակալութիւնները մեծանում էին, ոչնչացնում սիրողներին և նրանց հպատակներին, հանում էին անպիսի չափերի, և թաթարական իսլամի ցաղթական խորոյզը լուսաւորում էր ամբողջ Արեւելը նրա անձայր աւերակների հետ: Կրանք հրաբուխային ժայթքումներ էին, որոնք յանկարծ երևան էին գալիս և յանկարծ անհետանում: Կրա չէր կարողանում մի մեծ բռնակալութիւն ստեղծած արեւնարբու հետքը հանգստանալ գերեզմանում, երբ նրա թողած ժառանգութիւնը ցրել էր զալիս, ժառանգ դառնում: Մի ուրիշ կողմից, մի անձանօթ անկիւնից բարձրանում էր

կարող կը լինեն զգալ տալ անկեան ամբողջ տարսափը և հարկադրել անդունդի եզրերին կանգնածներին որ ցնցվեն, ընտրեն վերածնութեան ճանապարհը...

Վերածնութեան առաջին նշաններից մէկը այն կը լինի, երբ հասարակութիւնը զէն կը դգէ իր մահացնող անտարբերութիւնը, երբ ընդհանուր հարցերը ամենքի ուշադրութիւնը կը գրաւեն, կը սկսեն տանջել ամենքին, պատասխաններ, վճիռներ որոնել կը թրջարեն: Կայ այդ նշանը: Իր գիտնական աշխատութիւններով և հրատարակութեան յօդուածներով յայտնի պրօֆէսոր Վ. Մօդեսով «С. Петерб. Вѣдом.» լրագրի մէջ ասում է.

Ռուսաց լրագրիներում վերջին ժամանակները շատ էր խօսվում այն անտարբերութեան մասին, որ ընդգրկել է ռուսաց հասարակութիւնը և արտայայտվում է հասարակական գործերի վերաբերմամբ: Անտարբերութիւնը մարդու մէջ մի վտանգաւոր հիւանդութիւն է, որ ցոյց է տալիս նրա հոգեկան օրգանիզմի անօրայ դրութիւնը: Աւելի վտանգաւոր է անտարբերութիւնը հասարակութեան համար, եթէ նա մի ժամանակաւոր բան չէ, ծնված ժամանակաւոր անօրայ ճանապարհներից, որոնք չըջապատում են նրան: Բայց ինչ ասել զիտնական անտարբերութեան մասին: Գիտութիւնը ապրում է անդադար, ոչ մի ժամանակ չընդհատվող առաջխաղացութեամբ: Ուր չը կայ առաջ շարժելու ջանք, այնտեղ չը կայ և իսկական գիտութիւն:

Այդ խօսքերը պ. Մօդեսով ասում է հետևեալ առիթով: Հոկտեմբերի 1-ին (ն. տ.) Հռուսում կը բացվի արևելագետների 12-րորդ միջազգային ժողովը. թեւով այն գիտնականների անունները, որոնք կը գան ժողովին Եւրոպայի գիտնական կողմերից, պ. Մօդեսով ասում է.

Գիտնականների այս ամբողջ խմբի մէջ ամենափոքր դերը, ըստ երևոյթի, կը խաղայ Ռուսաստանը իր ներկայացուցիչներով: Խաղչե այժմ ռուսական արևելագետների ցուցակում նշանակված են հետևեալ անձինք. Նորին Մեծնական դեպուտը Հռուսում Ա. Նեվիլով, տ. Օլգա Լեբեդեվա Կապանից, իշխանուհի Ալեքսանդրա Բարաթովա, պ. Պաւել Բեզոբրազով (բիւզանդագետ), Պետերբուրգի

մի նոր նուաճող, և կրկնում էր նոյն իրողութիւնը...

Ամենազարհուրելի բռնութեան այս փրփրած ծովի մէջ կայից գրկված նաւերի պէս երեքվում էին երկու դժբաղդ շրիտունայ պետութիւններ, մէկը Արեւելում, կովկասեան լեռների սեղմված Վրաստանը, միւսը ծայրագոյն Արեւմուտքում, Վիրկիայի կիրճերում պատուաբարված Ռուբինեան թագաւորութիւնը: Օրհասը կախված էր նրանց վրա և նրանք իրանց վերջին յոյսը բրիտանիայ Եւրոպայի վրա էին դրել: Քրիտանեան: Աւելի ճիշդ և աւելի արդարացի է այս անուան տեղ դնել կրեթական Եւրոպա անունը: Այն ժամանակ շատ հակասալի կը լինի, թէ ինչու իսլամի երկրքի տակ նահատակվող աղքերը այնքան անբաղդ էին:

Վերական Եւրոպայի ներկայացուցիչներից մէկը Բիւզանդիան էր: Բայց նա մեր յիշած ժամանակներում անպատասխան, անինչայ ծուռտվում էր ամեն կողմից: Եւ դա արժանի, թէ և չափազանց կսկծեցնող պատիժ էր նրա դարսւոր յանցանքների համար: Պատիժը սկսվեց XI-րդ դարի կէսից, երբ սարսափելի սեղուկները ոտնակոխ էին անում Հայաստանը: Այդ ժամանակ Կոնստանդին X անտարբերութեամբ էր նայում այն անկարգութիւններին: Նա արբիպից ցանկութիւն ունէր, որ այդ երկրներում հայաց եկեղեցիներ միանայ արևելեանի (յուճականի) հետ, և որովհետև հայերը ընդդիմանում էին այդ միացման, ուստի իմաստուն քաղաքագետը ամեն կողմից օգտակար էր համարում, որ թիւրքերը որքան կարելի է շատ տանջեն հայ իշխաններին ու հոգեբարկաններին *): Բայց զի-

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

ՀԻՆ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԸ

I

Ալֆոնս Կոդէի գողտրիկ վէպերից մէկի *) մէջ մի բողոքական ձերտնի բարոյիչ ամբօսն է բարձրանում Քրիստոսի անունով չարագործութեան կատարողներին սերկացնելու համար: Բարկաթիւն ունեցողներին առաջ նա նկարագրում է մի դժբաղդ ընտանիք, որ աւերակների կոյտ էր դառել կրօնական ֆանատիկոսութեան ձեռքով: Այդ խաղաղ և աշխատասէր բոյնի մէջ ապրում էին երկու միմեանց սիրող, համեստ, բրիտանիայ էակներ—մայր ու աղջիկ: Եւ յանկարծ նա դառնում է վշտի, արտասուցների բոյն, ուր բաղդ, երջանկութիւն, բարեկեցութիւն ջարդված, տրորված են: Ո՞վ է պատճառը—իր աճալին հարստութեամբ խիստ ուժեղ մի կին, որ Քրիստոսի անունով յափշտակում է պառուս մօր միակ նեցուկն ու միթիւարութիւնը, նրա միտուճար աղվան: Մայրը տանջվում է, իր ծնողական արտասուցները, իր մարդկային անունը դժբաղդութիւնը ցոյց է տալիս յափշտակողին, աղաչում է խղճալ և հաստատ, որ ինքն էլ բարի բրիտանիայ է: Բայց իրար Յափշտակող ինքն իրան Քրիստոսի առաքել է հուշակի, իր զլիւր մէջ տնկել է, որ աշխարհի դաւանած բրիտանիայները կորուստ է և միայն ինքն է, որ գիտէ թէ մարդիկ ինչպէս պիտի գնան արթարութիւն:

Եւ ահա ձերտնի բարոյիչը, աչքը գցած ժո-

ղովարանի մի անկիւնում արտասուք թափող նահատակ մօր վրա, բացակայում է.

—Ո՞վ Աստուած,—սիրող, գիթութեան, կարեկցութեան և արդարութեան Աստուած, մարդկանց և աստղերի հովիւ, նայիր, տես ինչպէս են ծաղրում քո աստուածութիւնը, այլակերպելով նրան իրանց ողորմելի նամուտութեամբ: Կու քո լեռնային բարոյի մէջ մերժեցիր սուտ մարդաբնէրներին, որոնք փառասիրութեան համար հըրաչնք են վաճառ հանում, բայց շարունակ յանցանքներ են գործում քո անունով: Նրանց ստուութիւնը մշուով է ծածկում քո վարդապետութեան լոյսը:

Մերտնի բարոյիչը—մարդկային հայտնված, վիրաւորված խղճն է: Նա ուրիշ աղաղակ չէ կարող բարձրացնել մի աւերված տան, մի անբաղդ մօր տանջանքների դիմաց...

Այդ և միայն այդ աղաղակը կարող է դուրս թռչել ձեր սրտից, եթէ հայեաքը գցէք Վասպուրականի պէս մի քարոքանդ տան և հայ ժողովրդի պէս մի չարատանջ մօր վրա...

II

Մեզանից մօտ վեց հարիւր տարի առաջ ամբողջ Արեւմտեան Ասիան, Իրանի արևելեան լեռնաշղթաներից սկսած մինչև Միջերկրականի ասիերը, օրհասական տեսարան էր ներկայացնում: Ամեն տեղ տիրում էր մօնղոլական անապատի կարիճ ձիաւորը: Ահազին աշխարհը կորստի մի մասը մասերի և բազմաթիւ ցեղեր հաստատել էին վայրենի, արիւնարբու բռնակալութիւնների մի խիտ ցանց: Մազուսով, ընթացողութեամբ, հաւատալիքներով և աւրիւնաւոր ճակոմներով մի և հարազատ այդ ցեղերը անդադար ընդհարում էին միմեանց հետ: Երկիրը իր անձար ազգայնականութեամբ, իր հին,

*) L'Évangéliste.

*) Герцбергъ, „Исторія Византиа“, М. 1897. Եր. 237.

*) Ibid., Եր. 236.

սրբաբանաց և Սուրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Հեղինակը այդ անդամները վերագրում է... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

ԲԱՎՈՒԻ ՆԱԽՈՒՐԱԿԱՆ ԴՆԵՐԻ ԽՊԻՆԻՆԻ ԿՐԻՍՏՈՍԻ ԿԻՆՆԵՐԻ XIII

Մայիսի 5-ին տեղի ունեցավ ժողովի երրորդ նիստը...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

ՆԱՄԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԻՅԻ

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

ՆԱՄԱԿ ԽՊԻՆԻՆԻ ԿՐԻՍՏՈՍԻ ԿԻՆՆԵՐԻ

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց... Սրբաբանաց և Սուրբաբանաց...

* Мюллеръ «Исторія Ислама», 4-том., III, гл. IV.

ցողովները չեն պարագրամ, որ արդարև կան ղեկավար, երբ աշակերտը և տան գործեր է կատարում, բայց դա մի աշակերտ է, որ աղքատ է և ապրելով ուսուցչին ղեկը տանը, նրա հաշիվ կատարում է և տան ծառայությունները ուսուցչինը բացատրեցին, որ դպրոցը այն տիպի է, որ աշակերտները պետք է ֆիզիկական աշխատանք ունենան, որովհետև նա ունի արհեստանոցներ: Մեղադրեալ Յ. Սաչատրեան յայտնեց, որ նա մեղադրված լինելով 1039 յօդուածով դիֆֆամացիայի համար, դրված է այն վիճակի մէջ, որ անկարող է ապացուցանել լրագրի մէջ տպվածը զանազան միջոցներով, իսկ ընդհանուր առմամբ խօսելով՝ նա չէ հասկանում թէ ինչու Գուշկի կառավարչական դպրոցի ղեկավարները իրանց վրա են ընդունել յօդուածի նկարագրությունը: Յիֆիբիկին մակահունը վերաբերում է տրբացու, խալիֆայական մանկավարժներին, ինչպէս էր Յոն-Վիգլինի հետը: Սաչատրեան խնդրում էր աչքի առաջ ունենալ այն հանգամանքը, որ նա իբրև խմբավարի ամենին չէր կարող նկատել ունենալ այն անձանց, որոնք դանդաղ են տուել այսօր նրա ղեմ: Պալատը կարճատև քննությունից յետոյ կայացրեց հետևեալ վճիռը. Յ. Սաչատրեանին դատապարտել երեք ամսվայ բանտարկութեան:

Վովկասեան Գերատնտեսական ընկերութիւնը մտադիր է Պուշկինի յօդուածը կատարել այդ գործովան դպրոցում ընկերութեան անդամներին և դպրոցի աշակերտներին ներկայութեամբ: Տեղի կունենան ընթացումներ և երաժշտութիւն:

Պետերբուրգի արգելաւածական ընկերութեան մէջ գործող մի յատուկ յանձնաժողով մշակել է ղեկեղծութեան և վազապահութեան վարպետան միջոցները: Յանձնաժողովը ուշադրութեան առնելով, որ ղեկեղծութիւնը վնասուած է խարդախած զինու. երեւոյց, անհրաժեշտ է համարու, որ 1) հրատարակի զինի խարդախելու ղեմ յատուկ օրէնք, 2) որոշվի բնական զինու. քիմիական բաղադրութիւնը և օրինական չափը և 3) հաստատուին կայսրութեան զանազան տեղերում զինու. հետազոտութեան համար կայարաններ: Յանձնաժողովը նաև նպատակաշարժար է համարում բարձրացնել օտարերկրեայ զինիների վրա եղած անքննելու: Սակայն ընկերութեան ընդհանուր ժողովը մեծ համակրութեամբ և միաձայն ընդունելով յանձնաժողովի առաջարկութիւնները առաջին մասը, մերժեց մաքս աւելացնելու առաջարկը:

Ստացանք Քիֆիսի հայոց Հրատարակչական ընկերութեան լոյս ընծայած նոր «Գրատեսու», որ կազմել է Լէօ: Գրատեսու պատկանում է ընկերութեան հրատարակութեան կենսագրական շարքին և պարունակում է իր մէջ 279 երես: Գիրքը տպված է մաքուր, արժէ 80 կոպէկ:

Քիֆիսի դատաստանական պալատում մայիսի 11-ին վերաքննվեց Վերոյ Մաչավարիանի գործը, որ մի անգամ ընդմէջ էր նահանգական դատարանում: Մեղադրեալին պաշտպանում էր երդուեալ հաստարձատար Տէր-Ստեփանով, որը հանդիպելով փաստերով ապացուցեց Մաչավարիանի անմեղութիւնը: Պալատը քննելով գործը, փոխեց նահանգական դատարանի վճիռը, որով մեղադրեալը դատապարտված էր քստարի և բողոքովին նրան արդարացրեց: Վերջում մեծ գոհունակութիւն պատճառեց հասարակութեան:

Մայիսի 8-ին վաճառակահնիների առաջ Ս. Ա. Դավիթովի մօտ կայացած վաճառակահնիների ժողովը որոշեց սեպտեմբերի 1-ից բանալ Քիֆիսում առևտրական ուսումնարան, որի կառուցումը ինչպէս յայտնի է, արդէն հաստատված է:

Ֆինանսների մինիստրութեան մէջ կազմված մի յատուկ յանձնաժողով նորբերում մի ծրագիր է մշակել, որով դիրութիւն է տրվում չունեւոր մարդկանց ձեռք բերել վիճակախաղութեան երեք տեսակի տոմսեր արքունական բանկերի բոլոր բաժանմունքների միջոցով, վերջում արժողութիւնը մաս-մաս փոքր գումարներով:

Լրագրիները հաղորդում են, որ այս քանի օրերս Չաւազի դաւաճապետ մորեխ կոտորելու համար փորած մի արհեստ գտել է մի հողէ աման՝ վերջին պղնձի պարմեբով, որը ուղարկել է Բագուրի նահանգապետին: Նահանգ-

ապետը այդ գրամները, իբրև հնութիւն, ուղարկել է Պետերբուրգի հնագիտական ժողովին:

ԵՐԵՎԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Շրքերը սկսվեցին ղգալի չափով. այս բանին նպաստում է մանաւանդ չորային եղանակը: Այս տարի մասապետները լաւ բերք է սպասվում»:

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ մեզ գրում են. «Հաստատ աղբիւրից տեղեկացանք, որ սինդի նախնայի մարզի արքեպիսկոպոսը հիւանդութեան պատճառով իր ամբողջ հարստութիւնը և կարգի կտակել է վանքին միայն 1500 թ. և մի մասանի, որ դիտարուում են 200 բուրբի. իսկ մնացած գրամները և գոյքը փոխադրել է իր հայրենի դիրքը—Ապարան, ուր բնակվում է»:

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ մեզ գրում են. «Կ. Պոստի եկան էլի երկու եպիսկոպոսացուներ և մեր միաբաններին մի քանիսի եպիսկոպոս դառնալու ախտովակը գրգռեցին»:

ԱՍՈՒՎԱՍՈՒԹԻՑ մեզ գրում են. «Տաւարի ժանտախտը Սուրբ գիրգում թուլացել է նորից սաստկացել էր. նոր տեղեկութիւններ պակասում են»:

ՂՈՒԲԱՑԻՑ մեզ գրում են. «Գուրա գետակի կամուրջի մի մասը անցել էր սարսափելի անձրևներից և ճեղքելով քանդակեց. եկել են ինժեներներ Մարգարեանց և Կոստանիկայի նորոգելու համար: Երթեկութիւնը դադարել է»:

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ մեզ գրում են. «Երկուշաբթի, մայիսի 4-ին, քսանի չափ երկրաշարժներ, Վարդան առաջ քահանայ Քունեանցի առաջնորդութեամբ, ուղևորվեցին ղեկի ս. Յակոբի աղբիւրը, նրա ջրից բերելու: Նոյն օրվանից մինչև այսօր համարեա շարունակ անձրև է գալիս: Այսօր, երեկոյան ժամը 4-ին, ս. Յակոբի աղբիւրի ջուրը հասցրին այստեղ և էլ մի քանի մայր տաճարից վերջինով ս. Յակոբի աղբիւրը միաբանութեան քահանաների հետ միասին խաչ ու խաչվառով բերեցին ղեկի եկեղեցին: Վանանց և տղամարդկանց ահալին բազմութիւն մոկաչքողում էր մասունքը, ջուրը և արտասուակի աչքերով ուղեկցում նրանց: Այսօր, գիշերը, ղեկի եկեղեցում, խուռն բազմութեան ներկայութեամբ, հսկում կատարվեց: Այդ ջրի հետ կը մնայ եկեղեցում մինչև շաբաթ օր, որից յետոյ հասարակութեան նուիրատուութեամբ մատ աղ կը բաժանվի աղքատներին և ջուրը գրգռել չորս կողմը շրջեցնելուց յետոյ, կաժվի դաշտերի վրա և առունների մէջ»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԵՐՄԱՆԻԱՑԻՑ

Բերլին, մայիսի 11-ին
«Հայկական օգնական կոմիտէի» գործունէութեան մասին վերջերս գերմանական լրագիրներում մի վիճարանութիւն է սկսվել և բաւական տաք կերպով առաջ է տարվում: Դոկտոր Paul Rohrbach զանազան թերթերում և ժողովներում հրատարակելով զարկ, նկարագրում է թիւրքաց շրջանային արդի կացութիւնը, հրահրում էր գերմանական հասարակութիւնը «կոմիտէին» ու մեղ անվարութիւն ընձեռել, որով նա կարողանայ այնպիսի մի մեծ մարդասիրական գործ, որպիսին հազարաւոր անտուն, սոված որբերին խնամելն է, աւելի մեծ ծաւալով լրականացնել: Բնականաբար «թիւրքաց» լրագիրները լուծեան չէին տայ այդ, երբ յարմար առիթը ներկայանար: Եւ հանա, Օրմանեան պատերազմի բողոքը, որ ուղղած է Բ. Իրան, ընդդէմ օտարադատեան քարոզիչներին Գերմանական լրագիր «Köln. Zeitung» լրագիրը սրանից մօտ երկու շաբաթ առաջ «Հաստատութիւնը Հայաստանում» վերնագրով մի յօդուած հրատարակեց, դատափետերով ամբողջ գերմանական շարժումը ի նպատակ հայ-կարօտեաների, անուանելով այդ շարժումը միայն և եթ կրօնական մոլեռանդութեան արգելանք և վնասակար ոչ միայն գերմանական շահերին և զրգանին, այլ և թիւրքային—Գերմանիայի բարեկամին, այլ և նոյն իսկ իրանց հայրենի, աւելով որ այդ շարժումը իր արտայայտութիւնը գաւա պատերազմի բողոքի մէջ: Դոկտոր P. Rohrbach հիմնվելով հայրենի, նրանց դրութեան ու կարեւորների հետ իր մօտիկ ծանօթութեան վրա, մի ընդարձակ յօդուածով, որը գետեղել էր «Preuss. Jahrbücher»-ի նորագոյն համարի մէջ (որը և առանձին քրօչիւրով լոյս տեսաւ), աշխատում էր ըստ կարեւոր պայծառ լոյս տիւեղ ամբողջ գործի և գործունէութեան վրա, պակասակերպ ո-

րոշ «թիւրքաց» տգեղ վերաբերմունքը ղեկի «Հարօտեաների օգնական կոմիտէին» մարդասիրական գործը:

Հարօտային Գերմանիայի «Հայ կարօտեաների օգնական կոմիտէին» անցելով օրը մի նամակ էր ուղղել «Frank. Zeitung»-ին և հերքում էր լրագիրներում տարածված լուրը, իբր թէ մի բողոքական պատուիր—Broskes-ի—լուսաւորչական հայոց եկեղեցում խօսած քարոզի պատճառով խռովութիւններ ծագած և թիւրք կառավարութեան դժգոհութիւնն ու միջամտութիւնը պատճառած լինէին. լուրը պարունակում է ճշմարտութիւն մի որոշ չափով, այն է՝ որ պատուիր խօսել է եկեղեցում «Երկուութեան» մասին, բնականաբար կրօնի տեսակետով, իսկ թիւրք պաշտօնեան, որը նոյնպէս քարոզին ներկայ է եղել, «Երկուութիւնը» «զատութիւն» է հասկացել թիւրքերէնի մէջ երկուսի համար մի և նոյն բառը լինելով, և յաջորդ օրը արգելել է խօսել:

Նոյնպէս յայտարարում են, որ Օրմանեանը նամակով յայտնել է իրանց, թէ ինքը Բ. Իրան բողոքել է, աչքի առաջ ունենալով յատկապէս միայն կաթօլիկ պատէրները գործունէութիւնը վանում. միաժամանակ հրատարակում են, որ կոմիտէին կրօնափոխութեան մտքին չէ հետևել և ամենին մտադրութիւն էլ չունի և թէ սկզբունքով հակառակ է այդ մտքին:

«Köln. Zeitung» մայիսի 9-ի համարում «Երկուութիւն» անգամ հաստատութիւնը Հայաստանում վերնագրով մի յօդուածում նորից խորհրդածութիւններ է անում «Հայ կարօտեաներին օգնող կոմիտէին» գործունէութեան վրա, դոկտոր P. Rohrbach-ի վերայից յօդուածի առիթով: Նկատում է, որ թէպէտ ինքը, լրագիրը և իր թղթակիցները շատ լաւ ճանաչում են թիւրքահայերի սնտանայի թշուառ դրութիւնը, սովը, կոտորածը, և շատ ուրախ են գերմանական դաշնադաւ խաւերի մէջ արժանացած իրենց ղեկի ղեկից ղեկը տեսնելով, որին ապացոյց է 1896 թ.ի սեպտեմբերից մինչև 1899-ը այդ նպատակով հաւաքված մօտ 1,800,000 մարդը և այժմ տարեկան մօտ 350,000 մարդ հաւաքում և գործադրում են, որով 3—4000 որբեր են պահում, չը նայած, որ սա զովանային արժանի մի սիրոյ գործ է, այնու ամենայնի չէ կարելի ծածկել, որ դա ապառաժի վրա լծալուծ անօգուտ կաթիլներ է նմանում և որ այս պատկառելի գումարները շատ աւելի օգտակար և նպատակաշարժ կերպով կարելի էր գործադրել հէնց նոյն իսկ Գերմանիայում, ուր մեծ առաքելչ կայ քրիստոնէական բարեգործութիւններ կատարելու: Հաստատութեան ղեմ է, որ լրագիրը, իր ստեղծի, կուում է գլխաւորապէս գերմանացիները չը պետք է շարժեն այն հաստող, որ տիրում է թիւրքային, ղեկի գերմանական քաղաքականութեան անշահախիտութիւնը և ղեկի թիւրքը ունեցած բարեկամութեան տեսակետով «բաւական յայտնի բան է, որ թիւրքայի վրա ոչինչ այնպէս անհանդի և զգուշ կերպով չէ ազդում, որքան հաստատութիւնը»:

Ճշմարտ, սոյն և նման թերթերը իրանց արտաքին խոհակամութեամբ և ճշմարտասիրութեամբ քիչ համախոհներ չեն շահում, սակայն անաչառ գիտողի և բարի ցանկութիւն ունեցողների վրա հազիւ թէ ազդել կարողանան: Արդարև, հաստատութեան մտքերը բողոքովին օտար չեն գերմանական գործողներին, թէպէտ սրանք ամեն կերպ աշխատում են ծածկել այդ կոմիտէի մէջ մեծ տարածախոթութիւններ կան այդ առիթով, սակայն լրագիրը չը գիտենայ է ձեռքնում, կամ թերեւ իբր չը գիտէ, որ թիւրքիայում հաստատութեան մասին խօսքը լինելու, միմիայն քրիստոնէականներին պէտք է ի նկատի ունենալ, ըստ որում մասնետականին օրէնքով թոյլատրված չէ կրօնափոխութիւնը և միսիօնարների գործունէութիւնը սահմանափակված է միմիայն քրիստոնէականներին մէջ գործելու աղաւթութեամբ: Իսկ ինչպէս յայտնի է, արեւելքում կրօնի տարբերութիւնը հոմանիշ է ազգերի տարբերութեան. հետևաբար թիւրքայում հայերի զանազան դատարկութեան, և ուրեմն զանազան համայնքների բաժանվելը երբէք այնպէս լայնացում և գրգռել կերպով չէ ազդում թիւրք կառավարութեան վրա, այլ ընդհակառակը, որպէս յայտնի է վերջին տասնեակ տարիների պատմութիւնից, ինքը, կառավարութիւնը նպատակ է այդ հանգամանքին: Լրագիրը խորհուրդ է տալիս «կոմիտէին» իր ոյծերը և միջոցները աւելի նպատակաշարժ կերպով Գերմանիայում գործադրել, որովհետև այստեղ ևս քրիստոնէական բարեգործութեան մեծ առաքելչ կայ: Սակայն նրա ցոյց տրված աստիճանի վրա ևս շատ գործողներ կան և մեծ միջոցներ են գործադրում այդ նպատակով. չենք կարող հաստատել որ-

հայ որբերին խնամելու գործը ներքին բարեգործութեան արգելադրութիւն հանդիսանայ: Հազարաւոր որբերին սովի և մահվան ճիրանները ազատելը, սովալուրդ ժողովրդի համար գործ ճարելը, արհեստներ սովորեցնելը, նրան արդիւնազորութեան վարժեցնելը, կարծում ենք, շատ աւելի ճշմարտ բարեկամական մի զգացմունք է ղեկի մի կառավարութիւն, քան նրան կոպիտ ուժով ղեկաւորելը...

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԱՊԱՏԱՆԻՑ

Ուրմի, ապրիլի 10-ին
Տեղիս հայ հասարակութեան ղեկավարող և միանգամայն յուզող խնդիրը հոգաբարձութեան անդամներէն միոյն բանտարկվելը և միւսներուն տուգանաց ենթարկվելն է, որ տեղի ունեցաւ հետևեալ պատճառով:

Քուէս երեք շաբաթ առաջ Քարիզից տեղս եկան երկու ուսումնասիրող գերմանուհիներ և վաճառականապետ պ. Իզրայէլ Բուզարեանցին ղիմելով խնդրեցին, որ իրենց մի յարմար տեղ գտնէ, որպէս զի վճենիկ խողեր ներկայացնեն. պ. Իզրայէլ տեղոյս հայոց ուսումնարան յարժար նկատելով, իր գրադիր պ. Չհանգրին կուղարկէ գործակալ Շաղոյեանց քահանայէն արտօնութիւն առնելու: Պ. Չհանգրի Շաղոյեանցի վերադառնալով, պատմում է պ. Իզրայէլին թէ քահանայ իր կողմանէ արտօնեց, պայմանաւ՝ եթէ հոգաբարձութեան համաձայնութիւնն էլ առնվի: Այս առիթով Իզրայէլ ղիմում է հոգաբարձութեան. հոգաբարձութեան անդամներէն միայն միոյն անհամաձայն է գտնվում, մնացեալը ի նկատի ունենալով իրանց նախապահ քահանայի համաձայնութիւնը՝ առանց ժողով գումարելու և խորհրդակցելու, որոշում են իւրաքանչիւր ներկայացման 2 թիւմէն վարձք ստանալու պայմանաւ՝ ուսումնարան մի առժամանակ ղեկ խողացողներ տրամադրութեան տակ, և այս որոշումը հաղորդում են ուսուցչին:

Ժողովուրդը նկատելով գերմանուհիների անվայել ընթացքը, որոնք ամեն օր հարբած փողոցներում թափառում էին, յուզվում և սրտաւրում է, հակառակ հոգաբարձութեան կամաց, չը թողուլ, որ անպարկեշտ գերմանուհիներ իրենց նուիրական հաստատութեան մէջ ոտք կրեն: Ամսոյս 3-ին գերմանուհիներ հոգաբարձութեան հրամանաւ պաշտօնապէս ղիմում են ուսուցչին և ստանում են ուսումնարանի բանալին. բանալին յանձնում են ուսումնարանի աշակերտներին միոյն պատուիրով, որ ուսումնարանի դուռ բաց անէ մինչև իրենց գալը, իսկ իրենք մտնում են ուսումնարանի հարկան մի ղիմետուն և սկսում են խմել: Այս միջոցին մի խուրը հայ կինը աշակերտի ձեռքին բանալին խլում և անհետանում են: Գերմանուհիներ ղիմեանից բողոքովին հարբած ղուրս գալով՝ ներկայ եղողներին բանալի է պահանջում, որոնք պատասխանում են թէ առևտմ նրանք հասարակութեան է պատկանում և հայ հասարակութիւնը քնաւ տրամադրութիւն չունի իր ուսումնարան ձեռք ման առաքելչեաներու տրամադրութեան տակ ղեկը: Գերմանուհիները խօսողներէն ոմանց պատասխանում են փողոցային հայտնութեամբ, իսկ ոմանց պատակով. բազմութիւնը երթալով շատանում է: Հարբած գերմանուհիներ սաստիկ դարացած բանալի, բանալի են զղւում, հակառակ պարագային սպառնում են կախաղան հանել տալ արգելք եղողներին: Ժողովուրդը ուշադրութիւն վարժանց՝ ցրվում է: Կատարած գերմանուհիներ ղիմում են կառավարութեան և բանտարկել են տալիս հոգաբարձութեան անդամներէն նրան՝ որ նախապէս չէր համաձայնվել ուսումնարան յանձնել իրենց: Վաճառականապետի միջամտութեամբ գործը վերջանում է 40 թիւմէն տուգանքով: Գերմանուհիներ 40 թիւմէն ստանալէն անմիջապէս յետոյ անհետացան: Սակայն չը պէտք է մոռանալ, որ նրանք ամենայն բարեբարութեամբ 60 թիւմէն նուիրեցին յանուն ուսումնարանի, որովհետև ըստ իրենց ներկայացրած հաշույն (որոնց մէջ աչքի էր ընկնում իրենց շահ և հորթին կերպքած 19 թիւմէն շիրինին) 100 թիւման վնաս են արել: ուսումնարան իրենց չը յանձնելու համար, իսկ 40 թիւմանով զոհ եղան:

Այժմ հոգաբարձութիւն իր տուած տուգանք պահանջում է ժողովուրդին: Շաղոյեան քահանայ ղեկի օր գնացել էր Նախիջւան—Թէլէ գիւղ: Քահանայն պաշտպանում է ժողովրդեան հանուութիւնը ծանրացել է Շաղոյեանցի և վաճառականապետի գրագիր պ. Չհանգրի վրա: Այժմ քահանայն պիղծում է թէ Չհանգրի իրեն

դիմելու մեծում է ստացել: Իսկ Ջանգիր պնդում է թէ, բանաստեղծ զմեռելու նա իր համաձայնութիւնը տուցի: Հետաքրքրելի է իմանալ, թէ երկուսից որն է ստախոս, որի պատճառաւ այս անտեղի միջադէպ պատահեցաւ: Որոշել են Ջատիկը յետոյ ժողով գումարել և խնդիրը լուսարանել:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Temps» լրագիրը հաղորդում է, որ Բ. Գուրու Նորբերս մի շրջաբերական ուղարկեց օտար միտաբաններին բողոքելով այն սովորութեան դէմ, որ հետեւում են օտար երկրացիները, այն է զրօշակ բարձրացնել օտար օրերին: Բ. Գուրու իր շրջաբերականի մէջ ասում է, որ միայն զիջումատեղական մարմինները և հիւլապատանները ունեն այդ իրաւունքը:

«Daily News» լրագրում տպված են հետաքրքիր փաստեր հայ-օրբերին խնամելու մասին Քրիստոսի: Մինչև այժմ յօդուտ հայկաթօրիկ հայերի Արևմտեան Եւրոպայի նուիրատուութիւններ արել է 18,000 ֆունտ ստէրլինգ, որը ուղարկվել է դեռուտ հայոց պատրիարքի տրամադրութեան տակ: Ա. Ե. Եր. նշանաւոր է Անդրկայում, Ամերիկայում և Գերմանիայում հաւաքած գումարը: Երբ վերջին երկիրներին նուիրած գումարներով խնամվում են յատուկ սրբանոցներում 4,717 օրբեր և ծոռ 600 հոգի հայերի սրբանոցներում: Գերազարգացր, այդ նուիրատուութիւնները բաւարար չեն խնամելու բոլոր օրբերին: Մօտ 38,000 հայ երեխաներ անպաշտպան են մնացած:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

11 մայիսի

ՎԱՐՇԱՎԱ: Երէկ Վարշավայի կաթօրիկ եկեղեցիներում ծիսական աւագ բանաստեղծները կարգային Վարշավայի կաթօրիկ արքեպիսկոպոս Պօպէլի կօնդակը, որով նա ջերմագին խօսքերով հրաւիրում է իր հօտը նուիրատուութիւններ անել յօդուտ անբերրութիւնից զնախաձեռնել արեւելեան նահանգներում: Այդ կօնդակը կարգաւորւց անմիջապէս յետոյ բանաստեղծները սկսեցին նուիրատուութիւններ հաւաքել:

ՊԱՐԻՉ: Լուրջ վերադարձաւ այստեղ: Բաղձարի. ամբողջ բարձրագոյն ողջունում էր նրան:

ՀԱՅՔԱ: Կօնֆերէնցիայի առաջին յանձնաժողովը կը գումարով վաղը առաջին նիստի, առաւօտեան 10 ժամին. երկրորդ յանձնաժողովը— երկու օրից յետոյ. երրորդը—միայն չորեքշաբթի: Բոլոր երեք յանձնաժողովները առաջին նիստերը նուիրած կը լինեն, զիստարակէս, նախագահները, փոխ-նախագահները, զեկուցանողները և առանցապիւրները ընտրութեան:

Իմբարդի՝ ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՂԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ԻՍՏԱՆԿԱ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԻՐԿՈՎԱԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՌՈՂԻ

Table with 2 columns: 1st column lists items like 'Բազուկից դուրս է գալիս...', 2nd column lists prices and quantities.

Գ Ի Լ Ի Ժ Ա Ն Ս Ն Ե Ր

Table with 2 columns: 1st column lists items like 'Հին և հոգու և ամար...', 2nd column lists prices and quantities.

ԱՌԱՋԻՆ ՄՈՍԿՈՒՈՐ ՀԻՒՆԳԱՆՈՑ Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԿԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վորոնցովի արձանի հանդէպ) Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից: Ա Ռ Ա Ռ Օ Տ Ն Ե Ր Ե Ր

Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԿԵԱՆ—11—12 ժ. վերաբուժում, վնասարկան (սիֆիլիս) և միզանոս. 5. Կ. Մ. ԶԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդալիս 5.

Զ. Ի. ԲԱՐՆԱՍԱՆՆԱՆ—11—12 ժ. կանանց հիւանդ. Ի. Յ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԻ—12—1 ժ. ականդի, կոկորդի, ընթի և կրծքի 5. Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երեխայից 5.

Ա. Գ. ԳՈՐԿՈՒՄ—1 1/2—2 1/4 ժ. ներքին և միտաբանական 5. ԵՐԵՎԱՆԵՐԵՐ՝ Վ. Մ. ՄԱԿՈՎԻԿԱՆԻ—5—6 ժ. ներքին և երեխայից 5. Ա. Ն. ՇՊԱԿՈՎԱՆԻ—6—7 ժ. նեարդալիս (եղեկաբարձութիւն), վնասարկան և մորթի 5. Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԿԵԱՆ—6 1/2—7 ժ. Տ. Ի. ԲՈՒԿԵՆԿՈ հիւանդանոցումը քիմիական և խոչըրացուցական հետազոտութիւններ է անում մէկի, խիսի, արեան, կաթի և այլն: Վճար 50 կ. քաւորները ձրի: Համախորհրդի (Կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին: Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝ 181—151 Իժկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԿԵԱՆ

ՎԱՅՈՎԱՌՄ ԵՆ ՀՅԵՆՈՎ ԳՐԵՐԸ Զ. Ս. ՄԻԼԼ՝ Ա. զատու թեան մասին, գիրք 1 ր. 20 կոպ., ճանապարհածախսով:

Ս. ԱԻՆՏԻՔԵԱՆ՝ Ի ըլանդիայի դատը, գիրք 80 կոպ., ճանապարհածախսով: Գրեկի թիֆլիս, Կենտրոնական գրախնամանոցին, կամ՝ Մ օ ս կ վ ա, Садовая-Сухаревская, д. и кв. Братановскаго, г-ну Мамикону Геворгиану. 1—5

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Լ յ յ ա տ ե աւ . ԼԷՑ

Գ Լ Ա Դ Ս Տ Օ Ն Կենսագրութիւն, 279 երես. ԳԻՆԸ 80 ԿՈՊԵԿ

Գրեկի՝ Тифлисъ, Общество Издания Армянскихъ Книгъ. 1—5

ПРОДАЮТСЯ Два полныхъ аппарата для завода искусственныхъ минеральныхъ водъ и фургонъ для развозки. Свиноновская ул., на Верги, д. № 5. (2. 0. 5.) 1—3

Advertisement for 'U. RULLÉ ET C. COGNAC' featuring a decorative border, a central image of a bottle, and text in Armenian and Russian. Text includes 'Սմանալիք օմանելիքները ընկերութիւն Ա. ՐԱԼԼԵ ԵՒ ԸՆԿ. ՕՏԱՆԵԼԻՔ ԴՐՆԵՆ ՀՈՎԵՐ ՀՈՏԱԻՏ ԶՐԵՐ, ՍԱՊՈՒՆ, ՄՈՍԿՎԱ 1) Пассаждъ Солодовникова. 2) Тверская, д. Спиридонова. С.-ПЕТЕРБУРГЪ. Невскій 18. Նաև Ռուսաստանի յայտնի դեղատներում:

Մ Ի Խ Մ Բ Ը Պ Ե Տ անցած լինելով պ. եկեղեցանի ծոռ խնայակի կուրս և հետո եկեղեցական արարողութիւններին զանազանում է հայոց եկեղեցիներում տեղ ունենալ: Գրեկի Վլադիկապոլ, Կերդ Գուրիանեանին: 4—5

Հ Ա Ր Կ Ա Ւ Ո Ր Է մի հմուտ խմբագրական եկեղեցանի մեթօղով Սղեախում քառաձայն խումբ պատրաստելու համար: Ծանկացողները կարող են գրի մել. Сигналь, Д-ру Моисею Мосесову. 3—3

Լ յ յ ա տ ե աւ . Փ Ր Բ Ր Ր Ր Ի 3ԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԿԵԱՆՔԸ ԳԻՆԸ Է 2 ՐՈՒԲԼԻ 50 ԿՈՊ.

Գրեկի՝ Тифлисъ, Авчалъская, д. № 13, священнику Габріэлу Теръ-Габріэлянцъ. 3—6

Մի օրիորդ ցանկանում է ամառանոցում պաշտօն ունենալ անտեսուչ կամ ընկերուհու (компаненка): Հասցէն թողնել խնայարարին: (Ե. 5.) 2—2

Large advertisement for musical instruments. It features several images of instruments: a piano, an upright piano, a guitar, and a trumpet. Text includes 'ԱՄԵՆԱՑԱՑՏԵՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՆԵՐԻ', 'Ր Օ Յ Ե Ա Լ Ն Ե Ր', 'Գ Ա Շ Ն Ա Մ Ո Ւ Ր Ն Ե Ր', 'Բ Ո Ր տեսակ գործիքների համար գիրք կարելի է վճարել մաս-մաս: Ն Ո Ր - Պ Ր Ե Ց Ս Կ Ո Ւ Ր Ա Ն Տ Ն ուղարկում է ձրի: ԵՐԱՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԵՒ ՁԱՅՆԱԽԱՋՐԻ ԿՈՎԱՍՏԱՆ-ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ Դ Է Պ Օ Բ. Մ. ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ Մասակարար Կայերական Երաժշտական Ընկերութեան Музыкальное депо Б. М. Мириманиана, ТИФЛИСЪ. Дворцовая ул., д. Т. Д. 3. Банка. 7—20

Տպագրութեան է յանձնված Կ Ա Մ Ի Լ Լ Փ Լ Ս Մ Ե Ր Ի Ո Ն Ի Ռ Ե Ն Ի Ն Նշանաւոր աստղագիտական վէպը, 366 էջ Թարգ. Հ. Առաքելեանի Բացված է այժմ՝ բաժանորդագրութիւն— 1 ըուրլի: Տպագրութիւնից յետոյ գիրք կը լինի 1 ր. 50 կ.: Բաժանորդ գրվել ջանկացողները մինչև սեպտեմբերի 1-ը պէտք է յայտնեն, ուղարկելով 1 ըուրլի այս հասցէով, թիֆլիս, Հրատ. Ընկ. գրասենեակ, Գալուստ Գալստեանցին: (2.) 6—10

ԲՃԻՇԿ 3. Յ. ՂՕԿԻԵԼԵԱՆ Ընդունում է՝ վնասարկան, ախտական, մորթու և ներքին հիւանդութիւն ունեցողներին՝ Առաւօտեան 9—12 ժամը Երեկոյեան 5—7 ժամը: Գանձակայա փողոց, տուն Մարգարովի, № 31: (Ե. 5. 2.) 32—100

Վլադիկապոլի հայոց եկեղեցուն ՀԱՐԿԱՒՈՐ ԵՆ երկու հմուտ և համեստ Տ Ի Ր Ա Ց Ո Ւ Ն Ե Ր Գրեկի գործակալին: Գործակալ՝ Մինաս աւագ բաճ. Միբանեան 2—3

ԲՃՂ. ՎԱՀ. ԱՐԹՐՈՒՆԻՆ, տեղափոխվելով ջրբը (Պետրոպոլսկ), դադարեցում է իր ընդունելութիւնը մինչև սեպտեմբերի 1-ը: Հասցէն՝ Пятигорскъ. Верхний бульварь, надъ аптекой Рахмалеича. 2—10

Advertisement for 'U. RULLÉ ET C. COGNAC' with a decorative border and text in Armenian and Russian. Text includes 'Ա. ՐԱԼԼԵ ԵՒ ԸՆԿ. ՕՏԱՆԵԼԻՔ ԴՐՆԵՆ ՀՈՎԵՐ ՀՈՏԱԻՏ ԶՐԵՐ, ՍԱՊՈՒՆ, ՄՈՍԿՎԱ 1) Пассаждъ Солодовникова. 2) Тверская, д. Спиридонова. С.-ПЕТЕРБУРГЪ. Невскій 18. Նաև Ռուսաստանի յայտնի դեղատներում:

Աւերակներու աչքում, Թիֆլիսի մանուկներին խնամող ընկերութեան օգտին լինելու է. Մ Ա Ն Կ Ա Կ Ա Ն Տ Օ Ն խաղալիքների վաճառումով: Այդու լինելու են երկու խումբ մողիկա, զուռնա, երգեցիկ խումբ ու ժանկական խաղեր: Երեկոյեան լուսավառութիւն ու 8 ժամին հրախաղ: Սկիզբն է ժամի 3-ին հաջից յետոյ: Մուտքն է 20 կոպէկ, երեխաները վճարում 10 կոպէկ: Եթէ վատ եղանակ լինի, 80ՆԸ կը յետաձգվի մինչև նոր կարգադրութիւն: 2—4

Advertisement for 'ШОКОЛАДЪ СІУ' (Chocolate CIU) with a decorative border and text in Armenian and Russian. Text includes 'ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДѢ ШОКОЛАДЪ СІУ ФАБР. С. СІУ И К. МОСКВА. 8—52

Ե Ի Լ Ա Ւ - Շ Ո Ւ Թ Ի ՏԱՍՏ ԺԱՄՎԱՑ ՀԱՆԱԳԱՐՀ Զարկելի զիջանները դուրս են գնում կանոնաւոր կերպով Եւլախից Եուշի գիշերայ ժամի 12-ին և առաւօտեան ժամի 6-ին, իսկ Եուշուց Եւլախ՝ առաւօտեան ժամի 5-ին: Եւլախում հանդատանալու համար առաջարկում են մաքուր սենեակներ ամեն յարմարութիւններով: Հարցնել Զարկելի հիւրանոցը, Եուշու ճանապարհի վրա: (2. Ե. 5.) Ա. Զարկելի 5—5